

Nr 307.

Av herr Rylander, *angående stadsdomares tjänstgöring vid det statliga domstolsväsendet.*

Frågan om ökad cirkulation av befattningshavare mellan de statliga domstolarna och stadsdomstolarna har på senare tid aktualiserats genom olika händelser. Såsom från olika håll påpekats, senast av 1943 års domarutredning, föreligger det ett allmänt intresse av att en dylik cirkulation kommer till stånd. Härigenom skulle i första hand vinnas ett ökat utbyte av erfarenheter mellan de olika domstolarna. Hovrätterna skulle genom direkt personlig kontakt med de större stadsdomstolarna tillföras värdefulla synpunkter, liksom dessa senare skulle vara betjänta av att i sitt dagliga arbete få förbindelse med överrättsdomare. För rekryteringen av rådhusrätterna torde vidare vara av betydelse om dugande stadsdomare kunde räkna med att vinna befordran till andra domartjänster.

Cirkulationsfrågan har även betydelse för stadsdomarna i ett annat hänseende. Hittills har i allmänhet ansetts, att de större rådhusrätterna t. ex. i Stockholm, Göteborg och Malmö ägt att rekrytera sig själva på så sätt, att den, som en gång börjat i domstolen, kunnat påräkna att vinna befordran inom domstolen utan att behöva konkurrera med sökande utifrån. Denna ordning kan upprätthållas endast så länge jurister i andra domstolar avstå från att anmäla sig som sökande till tjänster i dessa rådhusrätter. I den mån så sker — och ett sådant fall har just inträffat i dagarna — få givetvis vanliga befordringsgrunder tillämpas, därvid jurister inom det egna verket måhända få se sig förbigångna av någon utomstående kanske med meriter från tjänstgöring i domstolar i olika instanser. För att nyssnämnda personal icke skall vara urständsat att skaffa sig meriter utöver vad tjänstgöringen i det egna verket medger, synes det också av rättviseskäl vara påkallat att stadsdomare få möjlighet till tjänstgöring i hovrätt och nedre justitierevisionen.

1943 års domarutredning (SOU 1946: 57) fann att i vissa betydelsefulla hänseenden åtgärder skulle kunna vidtagas för att tillgodose de nu anförda önskemålen. Utredningen åsyftade därvid att bereda stadsdomare möjlighet att tjänstgöra såsom ledamot i hovrätt och såsom revisionssekreterare i nedre justitierevisionen. Utredningen förutsatte att tjänstgöring såsom revisionssekreterare skulle ha föregåtts av en tämligen grundlig erfarenhet såsom hovrättsledamot.

Utredningen rekommenderade bl. a. såsom en framkomlig väg, varigenom icke möjligheterna för hovrättens egna yngre befattningshavare att vinna adjunktion skulle förminskas, att utbyten skulle ske på sådant sätt, att t. ex.

en hovrättsassessor för längre eller kortare tid bytte tjänst med en assessor eller rådman i rådhusrätt. Motsvarande utbytesanordning torde kunna vidtagas i revisionen.

Olikheterna i lönesättning mellan befattningshavarna i hovrätter och i rådhusrätter torde ofta icke vara större än att de ekonomiska hindren skulle kunna övervinnas. Det kan sålunda upplysas, att Kungl. Maj:t redan i något fall beviljat i hovrätt adjungerad rådhusrättsledamot något högre ersättning än som eljest tillämpas vid bestämmande av gottgörelse till adjungerad ledamot, detta för att minska eller eliminera vederbörandes löneförlust. Måhända kunna även städerna tänkas vara intresserade av att ekonomiskt medverka till den vidareutbildning, som på detta sätt skulle komma deras befattningshavare till del. I vart fall torde i fråga om rådhusrätter, som ligga i samma stad som hovrätt eller i närheten av sådan stad, de ekonomiska svårigheterna icke lägga avgörande hinder i vägen för en cirkulation av det slag som domarutredningen förordat.

Under hänvisning till det anförda får jag hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om vidtagande av sådana åtgärder att vad 1943 års domarutredning föreslagit rörande stadsdomares tjänstgöring vid det statliga domstolsväsendet förverkligas.

Stockholm i januari 1950.

Olov Rylander.